

Leerdoelen

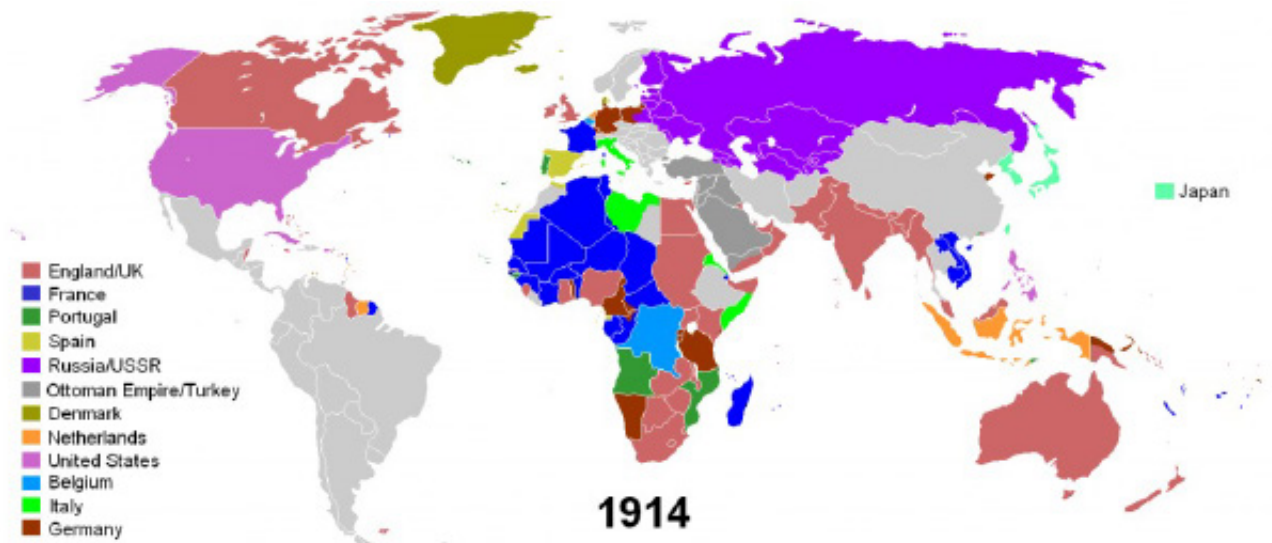
Na deze les:

- Weet je wat de begrippen postkolonialisme, oriëntalisme en occidentalisme inhouden en wat ze met elkaar te maken hebben.
- Kun je een hypothese opstellen over de manier waarop deze verschijnselen zichtbaar kunnen zijn in literatuur.

Introductie: Postkolonialisme

"Have you ever been the only person of your own color or ethnicity in a large group or gathering? It has been said that there are two kinds of white people: those who have never found themselves in a situation where the majority of people around them are not white, and those who have been the only white person in the room. At that moment, for the first time perhaps, they discover what it is really like for the other people in their society, and, metaphorically, for the rest of the world outside the west: to be from a minority, to live as the person who is always in the margins, to be the person who never qualifies as the norm, the person who is not authorized to speak."

Robert J. C. Young in *Postcolonialism, a very short introduction* (2003)

Bron: <http://www.geobronnen.com>

Aan het begin van de 20e eeuw hebben West-Europese landen een groot deel van de wereld gekoloniseerd. Natuurlijk voor het geld en de handel, maar het gedachtegoed achter deze kolonisatie is ook geworteld in racisme: het idee dat de kolonisator superieur is aan de gekoloniseerde en het recht heeft om het bestuur van het land over te nemen en 'verder te ontwikkelen'. De inheemse bevolking diende te worden 'opgevoed' van onwetende barbaren tot rationele, beschaafde mensen. Het is hetzelfde racisme dat een paar eeuwen eerder nog de grootschalige slavernij verantwoordde.

Halverwege de 20e eeuw heeft de dekolonisatie ervoor gezorgd dat de meeste landen hun bestuur weer in eigen handen hebben gekregen. De effecten van het kolonialisme zijn er echter nog altijd. Met de term 'postkolonialisme' bedoelt men niet alleen de periode die na het kolonialisme komt, maar ook de kritiek op de gevolgen daarvan, vanuit het perspectief van de (voormalig) gekoloniseerde.

Opdracht 1: Black earth rising

Bekijk het begin van de BBC/Netflix-serie *Black earth rising* (2018) via de link in de bronnenlijst. Beantwoord daarna onderstaande vragen.

Black earth rising gaat over juridisch onderzoeker Kate Ashby (Michaela Coel). Ze heeft als kind in 1994 de genocide in Rwanda overleefd en is vervolgens geadopteerd door Eve Ashby (Harriet Walter), een internationaal strafrechtadvocaat. In de eerste scène zie je hoe Kate wordt gevonden en gered. Deze scène is getekend, waaruit je misschien al kunt opmaken dat dat niet per se is hoe de dingen gegaan zijn, de gebeurtenis wordt letterlijk 'geschetst'. In de tweede scène zie je dat Eve Ashby een lezing geeft, vermoedelijk aan studenten. Ze wordt door een man in het publiek ter verantwoording geroepen voor wat ze doet.

- Wat verwijt de man in het publiek het Internationaal Strafhof?
- Wat is het verweer van Eve Ashby?
- Leg in je eigen woorden uit wat dit te maken heeft met het postkolonialisme, zoals het hierboven omschreven staat.

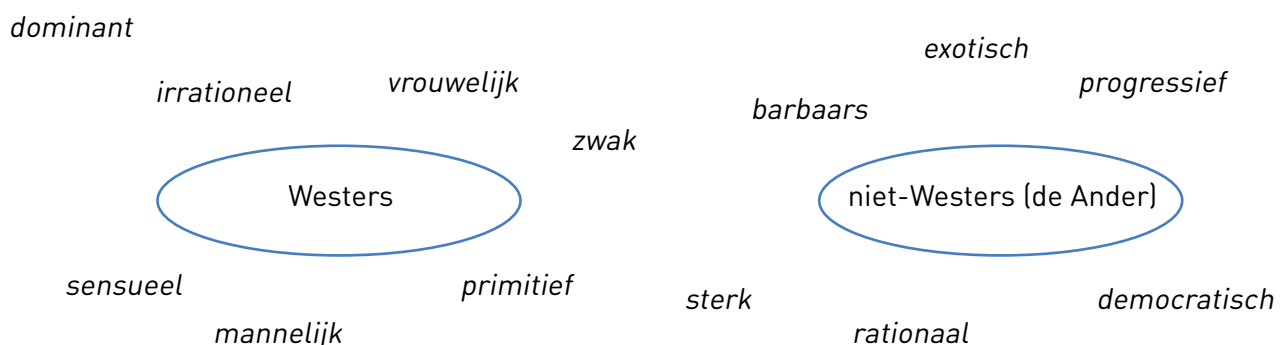
Verdiepingsopdracht

De titelsong *You want it darker* van Leonard Cohen is uiteraard niet zomaar gekozen. De tekst is op meerdere manieren te interpreteren, maar je kunt het zien als een boodschap van een gewone (machteloze) sterveling aan (de almachtige) God. Zoek de tekst op en beredeneer waarom juist dit lied is gekozen als titelsong. Kun je een verband leggen tussen de tekst en de voorafgaande scène van *Black earth rising*?

Opdracht 2: postkolonialisme, oriëntalisme en occidentalisme

Bestudeer onderstaande bronnen over postkolonialisme, oriëntalisme en occidentalisme en beantwoord daarna de vragen.

- Leg in je eigen woorden uit wat postkolonialisme en oriëntalisme met elkaar te maken hebben. Gebruik in je antwoord de term 'colonial gaze'.
- Volgens het oriëntalisme kunnen we in literatuur vanuit het dominante westerse perspectief verschillende eigenschappen verwachten van westerse en niet-westerse personages. Verbind de eigenschappen aan het 'juiste' personage door lijnen te trekken.

- Noem drie eigenschappen die we in literatuur kunnen verwachten bij een westers personage vanuit het niet-westerse perspectief, volgens het occidentalisme.
- Leg uit waarom occidentalisme de tegenhanger is van oriëntalisme.

Opdracht 3: literaire tekst en hypothese

Je ontvangt van de docent een (fragment van een) literaire tekst uit de 20e eeuw. Een korte samenvatting, achtergrondinformatie en informatie over de schrijver krijg je erbij. In combinatie met de opgedane kennis uit de bronnen bij de voorgaande opdracht zul je nu bepaalde verwachtingen hebben van de personages. Aan de hand daarvan stel je een hypothese op als antwoord op de volgende onderzoeksvraag:

Hoe is het oriëntalisme dan wel occidentalisme te herkennen bij de westerse en niet-westerse personages in de literaire tekst?

Huiswerkopdracht

Schrijf je hypothese op. Voor de volgende les zorg je dat je de (fragmenten van de) literaire tekst hebt gelezen en belangrijke tekstgedeelten (dialogen, omschrijvingen van personages of hun gedrag, etc.) die je nodig hebt om je hypothese te bevestigen of te verwerpen, hebt gemarkeerd.

Bronnen:

Opdracht 1: Black earth rising

- Bron 1: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p06m5v3r>
- Bron 2: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p06kk2s0>

Verdiepingsopdracht:

- Bron 3: <https://www.youtube.com/watch?v=YD6fvzGIBfQ>

Opdracht 2

- Bron 4: Algemeen Letterkundig Lexicon – postkoloniale literatuurstudie https://www.dbnl.org/tekst/dela012alge01_01/dela012alge01_01_04055.php
- Bron 5: Algemeen Letterkundig Lexicon – oriëntalisme https://www.dbnl.org/tekst/dela012alge01_01/dela012alge01_01_05470.php
- Bron 6: Wikipedia – oriëntalisme <https://nl.wikipedia.org/wiki/Orientalisme>
- Bron 7: Wikipedia – occidentalisme <https://nl.wikipedia.org/wiki/Occidentalisme>
- Bron 8: De gids - Oost en West wordt oriëntalisme en occidentalisme Een discussie over macht en culturele verschillen – Frances Gouda https://www.dbnl.org/tekst/_gid001200501_01/_gid001200501_01_0023.php